

Inspectieresultaten Rookvrije Horeca; juli t/m november 2008

Inleiding

Sinds 1 januari 2004 moet iedere werkgever een rookvrije werkplek garanderen voor zijn medewerkers. Voor de 'voor publiek bestemde horecadelen' binnen de sectoren horeca, sport en kunst/cultuur is destijds een uitzondering gemaakt. Daar mocht dus nog gerookt worden. Op 8 juni 2007 heeft het kabinet besloten om de sectoren horeca, sport en kunst/cultuur niet langer uit te zonderen. Bovendien is besloten dat ook ondernemers in de horeca zonder personeel hun zaak rookvrij moeten maken.

Per 1 juli 2008 is binnen de horeca de rookvrije werkplek ingevoerd. Om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen, dienen de horecabedrijven een algemeen rookverbod in te stellen, al dan niet in combinatie met een afgesloten rookruimte. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) houdt toezicht op de naleving van deze wettelijke verplichting. Bij geconstateerde overtredingen van het rookverbod werd tot oktober 2008 eerst waarschuwend opgetreden en bij herhaalde overtredingen beboet. Vanaf 1 oktober is overgegaan tot het direct uitdelen van boetes bij bedrijven die bewust het rookverbod blijven overtreden. Het toezicht is sindsdien verschoven naar cafébedrijven vanwege het lagere naleefniveau en naar andere horecabedrijven waarvan bekend is dat de wetgeving niet wordt nageleefd. Deze controles zijn veelal in de vorm van acties uitgevoerd waarbij een compleet stadsdeel of gemeente binnen korte geïnspecteerd wordt.

Medio november is aangekondigd dat naast het huidige regime van bestuurlijke boetes bij recidive ook het economisch strafrecht kan worden ingezet. De officier van justitie kan een maximale straf eisen van € 18.500 al dan niet in combinatie met een voorwaardelijke stillegging. Het OM en de VWA hebben voor deze aanpak gekozen omdat er sinds enige tijd binnen de horeca sprake lijkt van gecoördineerde acties om het rookverbod te overtreden. Met de inzet van het economisch strafrecht wordt het signaal afgeven dat niet getolereerd kan worden dat wetgeving systematisch wordt overtreden. Vanzelfsprekend is het eindoordeel in individuele zaken aan de rechter.

De controles in oktober en november zijn gericht uitgevoerd bij bedrijven en gemeenten waarvan het vermoeden bestond, bijvoorbeeld naar aanleiding van berichten uit de media, klachten of eerdere overtredingen, dat het rookverbod genegeerd werd. De gegevens over deze maanden zijn dan ook niet te interpreteren als representatieve steekproef over de gehele horeca.

Inspectieresultaten

Aantal controles

In de eerste vijf maanden na de invoering van het rookverbod in de horeca zijn 10.469 bedrijfscontroles uitgevoerd. De resultaten van 10.039 controles zijn in deze rapportage zijn verwerkt. In tabel 1 en 2 zijn respectievelijk het aantal controles per type horecabedrijf en per provincie vermeld. Tevens is in tabel 2 is de verdeling van het aantal horecabedrijven in 2008 over provincies opgenomen.

Tabel 1: Aantal controles per horecaonderdeel

	juli – sep.	oktober	november	totaal
Cafés, discotheken en zalencentra	955	504	935	2.394
Sportkantines	74	67	63	204
Fastfood en snackbars	1.219	81	68	1.368
Restaurants, eetcafés en lunchrooms	3.889	423	255	4.567
Kunst / cultuur (bijv. theaters, poppodia, etc)	42	6	9	57
Overig (bijv. hotels, ijssalons, reactie, etc)	1.085	162	202	1.449
Totaal	7.264 ¹	1.243	1.532	10.039

Tabel 2: Verdeling van de horecalocaties en controles over de provincies

	Verdeling horecalocaties* (n=42.433)	Verdeling inspecties			
		jul – sep (n=7.264)	oktober (n=1.243)	november (n=1.532)	totaal (n=10.039)
Drenthe	3%	4%	1%	2%	3% (343)
Flevoland	1%	1%	3%	1%	2% (160)
Friesland	4%	5%	5%	5%	5% (481)
Gelderland	11%	14%	24%	7%	14% (1.447)
Groningen	4%	5%	5%	5%	5% (524)
Limburg	10%	12%	8%	4%	10% (1.019)
Noord-Brabant	14%	13%	5%	19%	13% (1.292)
Noord-Holland	19%	11%	17%	13%	12% (1.227)
Overijssel	6%	8%	7%	9%	8% (795)
Utrecht	6%	5%	7%	13%	6% (628)
Zeeland	4%	4%	2%	1%	4% (362)
Zuid-Holland	19%	17%	16%	20%	18% (1.761)

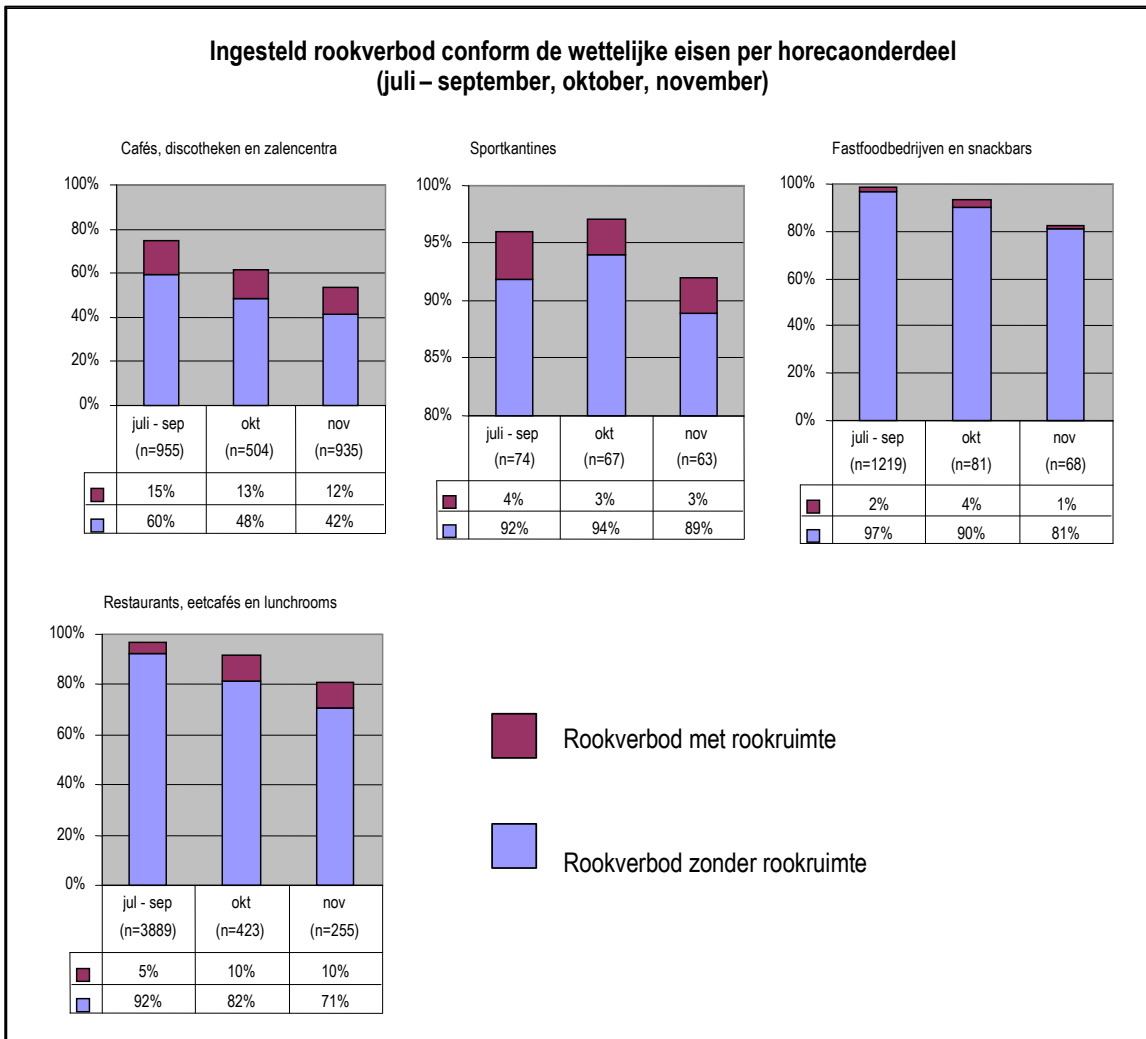
* Bron: Bedrijfschap Horeca en Catering

Instellen rookverbod

In de periode juli, augustus en september bleek dat bij 94% van alle controles (n=7.264) een rookverbod conform de wettelijke eisen was ingevoerd. Dit percentage is op te splitsten in 88% waarbij een algeheel rookverbod was ingesteld en 6% waar een rookverbod met een rookruimte was ingesteld. Bij de gerichte inspecties in oktober (n=1.243) zijn deze percentage respectievelijk 67% en 12% en in november (n=1.532) respectievelijke 51% en 11%.

¹ Het aantal gerapporteerde bedrijfsbezoeken in de periode juli t/m september in de factsheet van 6 oktober was 6.984. Nu is dit gestegen naar 7.264 vanwege definitieve invoering van de gegevens in het registratiesysteem van de VWA. T.o.v. de vorige factsheet kunnen hierdoor afrondingsverschillen ontstaan bij de verschillende resultaten.

In de figuur 2 en tabel 3 zijn deze percentages voor verschillende horecaonderdelen weergegeven.

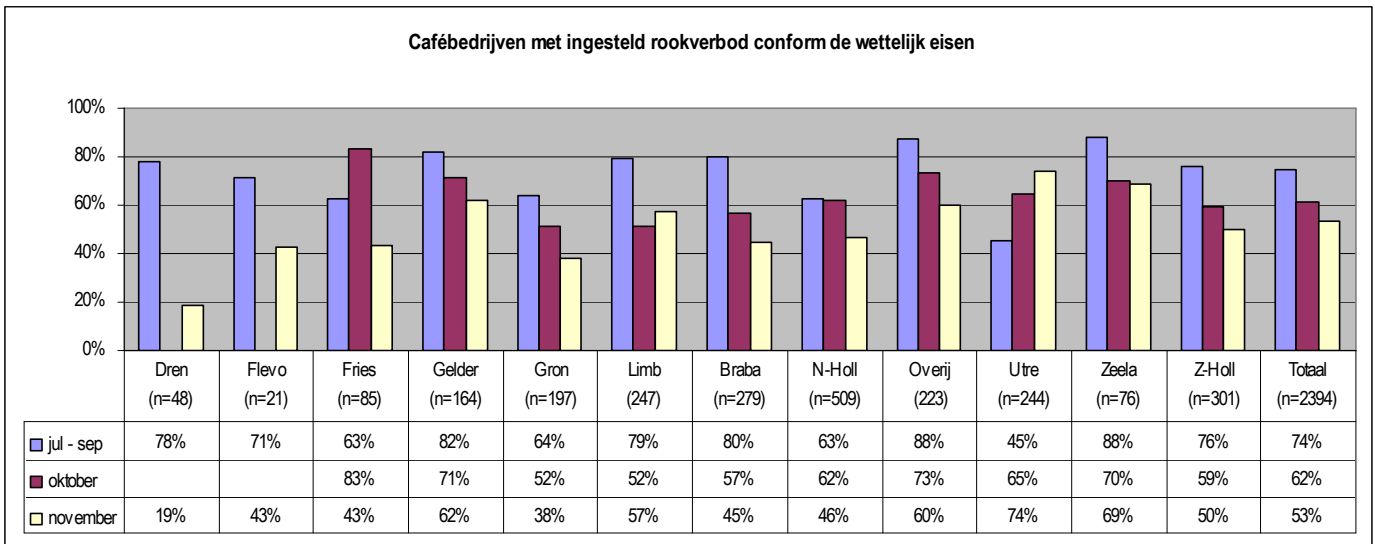

Figuur 2: Ingesteld rookverbod, al dan niet met rookruimte, conform de wettelijke eisen per horecaonderdeel.

Tabel 3: Percentage bedrijven met een correct ingesteld rookverbod (zowel met als zonder rookruimte) per horecaonderdeel.

	Cafés, discotheeken en zalencentra	Sportkantines	Fastfoodbedrijven en snackbars	Restaurants
juli – sept.	74%	96%	99%	97%
oktober	62%	97%	94%	92%
november	53%	92%	82%	81%

In figuur 3 is per provincie het percentage cafébedrijven, discotheken en zalencentra weergegeven dat een rookverbod had ingesteld conform de wettelijke eisen. De afname van dit percentage bedrijven met een rookverbod conform de wettelijke eisen in de maanden oktober en november wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de gerichte controles bij bedrijven waarvan het vermoeden bestaat dat zij de wet overtreden. De toename van dit percentage in de maanden oktober en november in de provincie Utrecht kan worden verklaard door een grote algemene actie welke in de gemeente Utrecht is uitgevoerd. Hierbij zijn echter wel willekeurige bedrijven gecontroleerd.

Figuur 3: Cafébedrijven, discotheken en zalencentra met ingesteld rookverbod, conform de wettelijke eisen, per provincie.

Tabaksrook

Bij 94% van alle controles (n=7.264) in juli, augustus en september bleken de publiekstoegankelijke delen van de horecabedrijven rookvrij te zijn. In de maanden oktober (n=1.243) en november (n=1.532) was dit bij 77% en 61% van controles het geval.

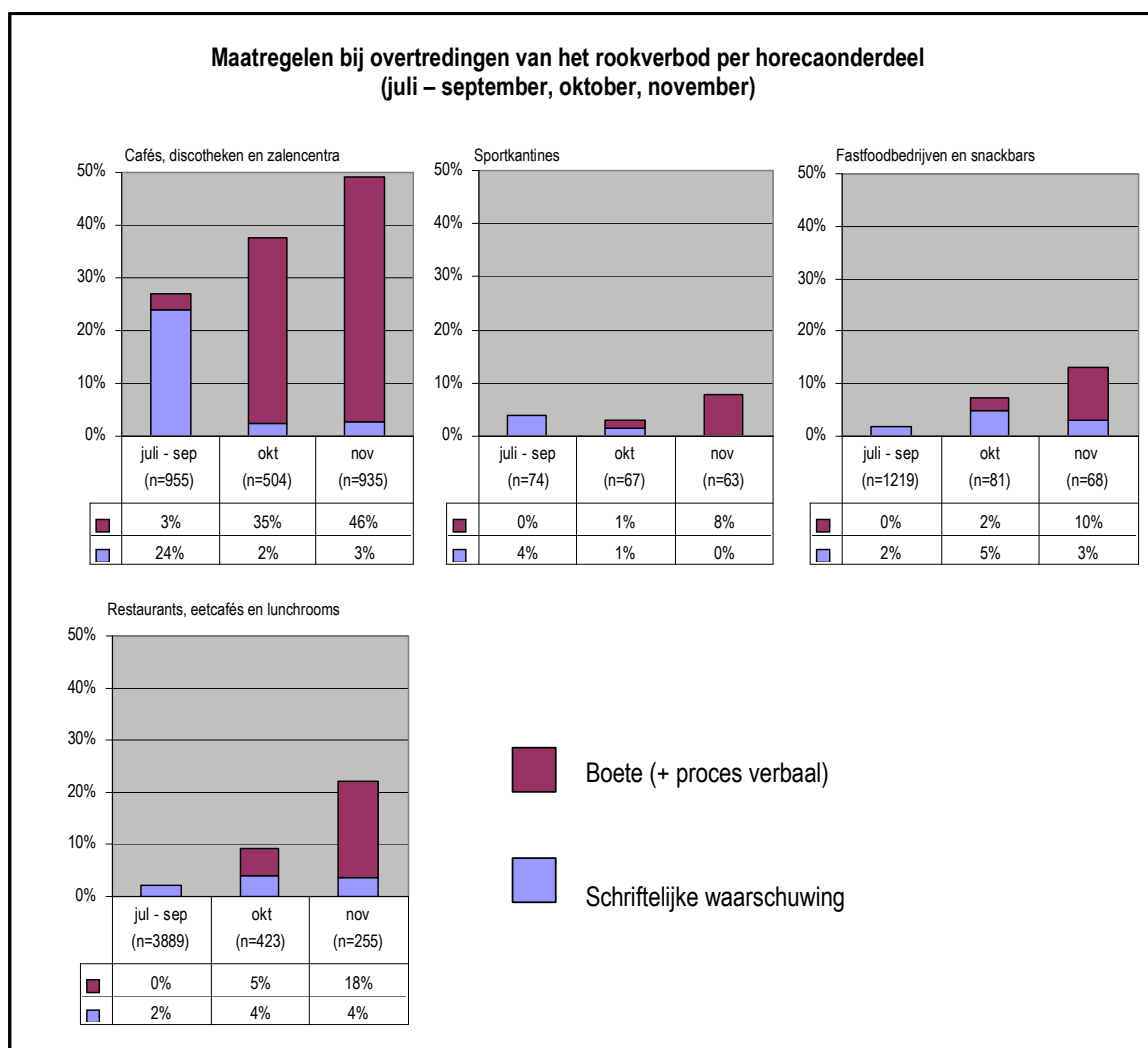
Rookruimten

In juli, augustus en september bleek bij 6% van de controles dat een rookverbod met rookruimte was ingesteld. In de maanden oktober en november was dit bij de gecontroleerde bedrijven respectievelijk 12% en 11%. Het percentage rookruimten dat is ingericht bij cafébedrijven, discotheken en zalencentra daalde van 15% in de maanden juli tot september naar respectievelijk 13% en 12% in de maanden oktober en november. Bij de restaurants, eetcafés en lunchrooms was een stijging waar te nemen van 5% in de maanden juli tot september en 10% in zowel oktober als november (zie figuur 2 voor andere categorieën)

Wanneer de rookruimten daadwerkelijk ook zijn geïnspecteerd of deze aan de eisen voldeden, bleken deze in de maanden juli, augustus en september bij 85% van de controles te voldoen. Dit percentage is voor de maanden oktober en november respectievelijk 93% en 78%.

Maatregelen

In de periode juli, augustus en september is bij 5% van alle controles (n=7.264) een waarschuwing gegeven voor een geconstateerde overtreding. Bij de gerichte inspecties in oktober (n=1.243) en november (n=1.532) is respectievelijk bij 4% en 3% een waarschuwing gegeven en is bij respectievelijk 19% en 36% een boete (of proces verbaal) opgemaakt. In de figuur 4 en tabel 4 zijn deze percentages voor verschillende horecaonderdelen weergegeven.

Figuur 4: Maatregelen bij overtredingen van het rookverbod per horecaonderdeel.

Tabel 4: Percentage maatregelen (totaal) maatregelen per horecaonderdeel.

	Cafés, discotheeken en zalencentra	Sportkantines	Fastfoodbedrijven en snackbars	Restaurants
juli – sep.	27%	4%	2%	2%
oktober	38%	3%	7%	9%
november	49%	8%	13%	22%

Door de gerichte controles in oktober en november is het percentage maatregelen sterk toegenomen. Bij de cafébedrijven, discotheeken en zalencentra worden veruit de meeste maatregelen genomen. In november loopt dit zelfs op tot 49%.

In figuur 5 is de verdeling van het aantal maatregelen over Nederland weergegeven. In tabel 5 is het aantal maatregelen bij cafébedrijven, discotheken en zalencentra per provincie opgenomen.

Tabel 5: Aantal maatregelen bij cafébedrijven per provincie

	Dren	Flevo	Fries	Geldr	Gron	Limb	Brab	N-H	Over	Utre	Zeel	Z-H	Totaal
juli – sep.	11	7	12	25	58	53	51	93	30	22	9	40	411
oktober	1	3	11	20	18	36	32	68	13	23	3	51	279
november	23	13	37	34	46	28	93	102	39	45	6	139	605
juli – nov.	35	23	60	79	122	117	176	263	82	90	18	230	1295

3. Conclusie

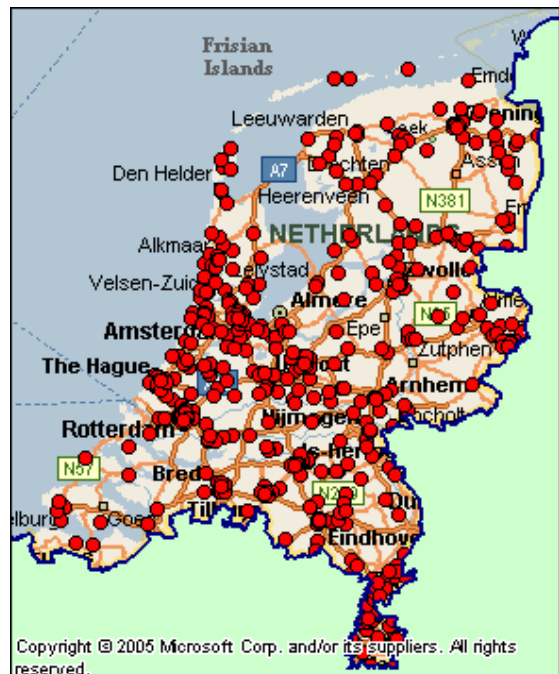
Vanaf 1 oktober heeft de VWA haar toezicht met name gericht op bedrijven die bewust het rookverbod overtreden. Dit betrof de bedrijfscategorie cafébedrijven vanwege het lagere naleefniveau in de eerste 3 maanden (75% ten opzichte van het gemiddelde naleefniveau van 94%) en andere horecabedrijven waarvan bekend was, bijvoorbeeld door klachten of uitingen in de media, dat de wetgeving niet werd nageleefd.

De resultaten laten zien dat de gerichte controles in oktober en november hebben geleid tot een meer gerichte aanpak van bedrijven die het rookverbod overtreden. Dit uit zich in een daling van het percentage bedrijven die het rookverbod correct hebben ingevoerd, respectievelijk 79% en 62% in de maanden de oktober en november.

Het instellen van een correct rookverbod kan met en zonder inrichting van een rookruimten. Het totaal aantal rookruimten van de geïnspecteerde bedrijven is in oktober en november ten opzichte van de eerste drie maanden gestegen van 6% naar respectievelijk 12% en 11%. De verhouding van het aantal rookruimten in de verschillende type horecabedrijven is hierbij gewijzigd. Het percentage rookruimten in cafébedrijven is licht gedaald (van 15% naar respectievelijk 13% en 12%), terwijl het percentage rookruimten in restaurants is gestegen (van 5% naar 10%).

Overeenkomst het beleid van de VWA heeft deze meer gerichte aanpak geleid tot een stijging van het aantal geconstateerde overtredingen en het aantal opgemaakte maatregelen. In de eerste drie maanden is bij 5% van de controles een maatregel genomen. In de maanden oktober en november is dat het geval geweest bij respectievelijk 23% en 39% van de controles. In totaal zijn van 1 juli tot en met 30 november 474 waarschuwingen gegeven en 821 boetes opgemaakt.

Als de gegevens van de verschillende type horecabedrijven worden vergeleken valt wederom op dat de afwijkingen die zijn geconstateerd bij de natte horeca, zoals cafés, discotheken en zalencentra veel hoger zijn dan in andere sectoren, zoals restaurants, sportkantines, fastfood en snackbars.

Figuur 5: Maatregelen bij horecabedrijven per provincie